

**AGENTURA OCHRANY PŘÍRODY
A KRAJINY ČESKÉ REPUBLIKY**
organizační složka státu

ODBORNÉ STANOVISKO

Konzola Delta

Stanovisko obsahuje 4 strany

Přílohy:

Příloha č. 1 Schématický náčrt konstrukčních variant konzoly Delta

Předmět odborného stanoviska:

Odborné stanovisko je zpracováno na základě objednávky společnosti EG.D, a.s., Lidická 1873/36, Brno.

Předmětem stanoviska je zhodnocení zabezpečení třech konstrukčních variant konzoly Delta.

Použité podklady:

Objednávka společnosti EG. D, a.s. ze dne 2. 12. 2024 a příloha objednávky, která obsahuje technický náčrtek konstrukčních variant konzoly Delta.

ODBORNÉ STANOVISKO:

KONZOLA DELTA

Úvod

Konzoly Delta byly v distribuční soustavě ve správě společnosti EG. D, a.s. instalovány v její západní části do roku 1996 a do roku 2006 v části východní. V současnosti se konzoly Delta již nevyrábějí a ani neinstalují. Jejich početnost v soustavě však dosahuje řádově tisíců kusů a budou se zde nacházet ještě následující desetiletí. Současně se jedná o konzoly, které mohou být rizikové z hlediska úrazů ptáků elektrickým proudem. Teoretickým předpokladem jejich rizikovitosti je rovinný prvek s izolátory, který se nachází v dolní třetině konzoly. Tuto rizikovitost potvrdil i monitoring bezpečnosti distribuční soustavy pro ptáky, který byl realizován v rámci projektu EHP40 z tzv. Norských fondů v roce 2015. Pod 2819 nezabezpečenými konzolami Delta bylo nalezeno 40 uhynulých ptáků v důsledku elektrického výboje. Zabezpečení předmětných konzol se provádělo pomocí ochranného plastového límce. K tomuto typu zabezpečení nejsou k dispozici informace a věcné souvislosti o jeho použití. Kryt byl vyroben z polypropylenu o tloušťce 5 mm, na konzolu byl fixován v krajních bodech a umístěním podél ramen konzoly. Ochranná funkce spočívala v tom, že pták dosedající na konzolu nebyl ani v případě kontaktu s vodičem vodivě spojen s konzolou, neboť seděl na plastovém límci. Na základě již uváděného projektového monitoringu je možné toto zabezpečení považovat za funkční ochranu, jestliže je správně nainstalováno. Problémy však jsou právě s životností jeho instalace, kdy řada krytů není na správném místě, neizoluje riziková místa konzoly a někdy je dokonce jeden konec uvolněn a kryt z konzoly visí dolů. Společnost EG. D, a.s. tento kryt k zabezpečení konzol v současnosti již nepoužívá.

Předmětem stanoviska je posouzení zabezpečení konzoly Delta, neboť u této konzoly nebylo dosud definováno funkční zabezpečení v návaznosti na pravidla stanovená Metodickým pokynem MŽP (2016). Přičemž k realizaci dodatečného zabezpečení konzol bez krytu či s nefunkčním krytem bude docházet především v případech prokázané významné mortality ptáků na stávajících podpěrných bodech s konzolou Delta. Nicméně je nutné, při jakékoli příležitosti, např. vypnutí linky z důvodu opravy, předmětné konzoly z důvodu jejich rizikovitosti zabezpečit níže uvedeným způsobem.

Hodnocení bezpečnosti:

Konzola Delta je v praxi instalována ve třech konstrukčních variantách: (i) varianta s podpěrným izolátorem s jednoduchým závěsem vodičů, (ii) varianta se dvěma podpěrnými izolátory a tedy s dvojitým závěsem vodičů a (iii) třetí varianta se závěsnými kotevními izolátory (viz Příloha 1). Zabezpečení konzoly je v případě podpěrných izolátorů zajištěno instalací plastové zábrany mezi izolátorem a osovým ramenem konzoly. V případě kotevních izolátorů je ochranným opatřením plastová zábrana na rovinném prvku konzoly (viz Příloha 1).

V případě zabezpečení konzoly formou zábran však na konzole nezůstane prostor pro dosednutí ptáků. Poněvadž konzoly Delta byly instalovány v celých úsecích linek, je nutné při instalaci zábran ptákům nabídnout alternativní možnost k dosednutí v podobě tyče dosedací (tzv. bidla), aby nedocházelo k rizikovým pokusům o dosednutí na podpěrných bodech. Optimální parametry tyče jsou (i) délka aspoň 120 cm, (ii) průměr aspoň 5 cm a (iii) umístění 70 – 100 cm od nejbližší části konstrukce, která je pod napětím (viz webové stránky AOPK ČR, „Seznam bezpečných konstrukcí a řešení z hlediska ochrany ptáků před úrazem elektrickým proudem“, stanovisko ke konzole Delta Variant – text).

Zabezpečení konzoly Delta je v souladu se zákonným ustanovením § 5 odst. 3 z. č. 114/1992 Sb., v platném znění, konkrétně se jedná o věcné naplnění „zbytečného úhynu“:

Fyzické a právní osoby jsou povinny při provádění zemědělských a lesnických prací, při plánování, provádění a užívání staveb, provádění terénních úprav, činnosti prováděné hornickým způsobem, ve vodním hospodářství, v dopravě a energetice postupovat tak, aby nedocházelo ke zbytečnému úhynu rostlin a zraňování nebo úhynu živočichů nebo ničení jejich biotopů, včetně narušení migračních tras živočichů, kterému lze zabránit technicky i ekonomicky dostupnými prostředky. Orgán ochrany přírody uloží zajištění či použití takovýchto prostředků, neučiní-li tak povinná osoba sama.

Dále upozorňujeme na skutečnost, že v případě úhynu čápů na konzole Delta (k úhynu došlo i na konzole Delta se správně instalovaným plastovým krytem podél ramen konzoly), musí být zabezpečení navrženo pro předmětný rizikový podpěrný bod dle morfologie konzoly a se zohledněním rozměrů těla čápů. To znamená, že výše popsání zabezpečení nemusí být pro čápy dostatečné.

Závěr:

Konstrukci konzoly Delta je nutné doplnit o výše popsání zabezpečení formou zábran, kdy je nutné na podpěrný bod nainstalovat také tyč dosedací. Takto zabezpečenou konzolu Delta je možné považovat za bezpečné řešení pro volně žijící ptáky s výjimkou čápů. Pro tento druh musí být navrženo zabezpečení dle morfologie konzoly rizikového podpěrného bodu a se zohledněním rozměrů těla čápů.

Závěrečné upozornění:

Možnost změny stanoviska dle aktuálních poznatků

Na základě monitoringu úhynu volně žijících ptáků na elektrické distribuční soustavě bude rozšiřován okruh znalostí o technických parametrech zapříčiňujících mortalitu ptáků na konstrukcích soustavy. Na základě těchto znalostí mohou být vydávané posudky aktualizovány. Výrobky uvedené do provozu nebo obsažené v projektové dokumentaci výstavby či rekonstrukce vedení na základě posudků platných v době projektové přípravy budou považovány za bezpečné po dobu jejich technické životnosti.

Zpracoval: Ing. Václav Hlaváč, RNDr. Jitka Uhlíková

Schválil:

Ing. Pavel Pešout

ŘEDITEL SEKCE OCHRANY PŘÍRODY A KRAJINY

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR
Kaplanova 1931/1
148 00 Praha 11 - Chodov
-14-

V Praze dne 2. 12. 2024